

BAB V

KACINDEKAN JEUNG SARAN

5.1 Kacindekan

Tujuan umum tina ieu panalungtikan pikeun ngawanohkeun novél barudak Sunda, sarta wujud tina tarékah ngamumulé budaya daerah nu kaunggel dina karya sastra sangkan leuwih dipikawanoh ku masarakat, utamana barudak. Ieu panalungtikan medar perkara struktur jeung ajén étnopédagogik anu nyangkaruk dina novél barudak, laju hasil panalungtikanana dilarapkeun pikeun bahan pangajaran aprésiasi sastra di SMP. Novél barudak anu dijadikeun objék panalungtikan nya éta novél *Rasiah Kodeu Binér* karangan Dadan Sutisna. Métode anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta déskriptif analisis. Ari téhnik anu digunakeunana nya éta téhnik talaah pustaka, analisis data, jeung téhnik interprétasi. Pikeun nalungtik unsur struktur panyusun ngagunakeun tiori Robert Stanton, ari pikeun nganalisis étnopédagogik anu jadi tatapakan nya éta sawangan Warnaen ngeunaan moral kamanusaan. Hasil panalungtikanana bisa dicindekkeun kieu.

Téma tina novél barudak *Rasiah Kodeu Binér* nya éta ngeunaan rasiah hiji surat anu ditulis ngagunakeun bilangan binér, ieu novél nyaritakeun tarékah géng opat sadulur (Rina, Diran, Anis, jeung Emod) neguh eusi surat jeung nyalametkeun surat sangkan teu ragrag ka jalma anu lain hakna. Galur anu digunakeun nya éta bobok tengah, pangarang dina nepikeun carita teu ngagunakeun bubuka heula tapi langsung ngajak nu maca pikeun apal jalan caritana, nu maca ujug-ujug dibawa ka tengah-tengah carita kana paguneman parapalaku. Jumlah palakuna aya 43 urang anu kabagi jadi dua, nya éta tujuh urang kaasup kana palaku utama, ari sésana 36 urang kaasup kana palaku panambah anu muncul sacara situasional. Anu kaasup kana palaku utama nya éta: Rina, Diran, Anis, Emod, Bu Ening, Mang Sudira, jeung Pa Sukaya. Latar anu kapanggih dina ieu novél nya éta latar tempat, latar waktu, jeung latar sosial. Kajadian carita lumangsung réréana di imah Diran, imah Rina, jeung imah Bu Ening, keterangan waktu dicirian ku jam saperti jam salapan peuting jeung jam

satengah genep isuk, sosial budaya masarakat nu kagambar tina ieu novél nya éta dina pajamanan anu geus modérn, katitén aya tilu status golongan sosial nya éta: golongan jalma beunghar, golongan jalma nengah, jeung golongan jalma teu boga. Bisa disebutkeun judul *Rasiah Kodeu Binér* geus ngawakilan eusi carita kalawan gembleng. Puseur panitén anu digunakeun ku pangarang nya éta caturan jalma katilu, pangarang mosisikeun diri salaku jalma anu aya di luareun carita, ieu hal dicirian ku palaku utama anu terus-terusan disebutkeun ngaranna. Gaya basa anu digunakeun ku pangarang nya éta basa anu dipaké dina hirup kumbuh sapopoé, basana kawilang komunikatif sabab pangarang leuwih loba ngagunakeun paguneman tibatan carita narasi. Nada (suasana) anu kagambar dina ieu novél nya éta suasana lingkungan jeung suasana kajawaan parapalaku, suasana lingkungan contona suasana isuk-isuk di jalan raya jeung suasana di gang sempit anu kumuh, ari suasana haté anu kagambar contona rasa panasaran, kaduhung, bingung, jeung melang.

Novél *Rasiah Kodeu Binér* miboga ajén étnopédagogik moral kamanusaan. Dina novél barudak *Rasiah Kodeu Binér* aya 46 sikep parapalaku anu nuduhkeun moral kamanusaan. Dumasar kana interprétasi panyusun nu didadasaran ku tiori Warnaén, tina 46 sikep 11 sikep nuduhkeun moral manusa ka Pangéran (MMT), 33 sikep nuduhkeun moral manusa salaku mahluk pribadi (MMP), 12 sikep nuduhkeun moral manusa ka sasama (MML), hiji sikep nuduhkeun moral manusa ka alam (MMA), hiji sikep nuduhkeun moral manusa kana waktu (MMW), jeung 12 sikep nuduhkeun moral manusa pikeun ngahontal kasugemaan lahiriah jeung batiniah (MMLB).

Novél barudak *Rasiah Kodeu Binér* bisa dijadikeun alternatif bahan pangajaran aprésiasi di SMP ku lantaran geus nyumponan sababaraha kritéria milih bahan ajar, di antarana: 1) rélevan jeung standar kompeténsi katut kompeténsi dasar anu baris di hontal; 2) bisa dibeunangkeun kalawan gampang sabab novél *Rasiah Kodeu Binér* bahan pangajaran anu jelas sumberna, aya bukuna; 3) praktis, sanggeus maca ieu novél siswa bisa ngararasakeun hasil karya sastra, meunang pangalaman jeung hiburan tina maca karya sastra, sarta bisa nyusun karya sastra ku cara nyaritakeun deui ieu novél maké basa sorangan; 4)

aya mangpaatna pikeun siswa, ieu novél miboga unsur struktur anu jelas saperti téma, galur, palaku jeung latar nepi ka tiori sastra gampang dipaham ku siswa, salian éta dina ieu novél loba ajén moral kamanusaan anu bisa ditulad ku siswa, cocog pisan jeung karakteristik sarta kapribadian siswa di sakola; 5) disawang tina aspék linguistik ieu novél luyu jeung kamampuh siswa sabab pangarang ngagunakeun basa sapopoé anu gampang dipaham ku siswa, basana konkrét luyu jeung kamampuh inteléktual siswa, sarta bisa ngatik siswa dina ngagunakeun tatakrama basa Sunda.

5.2 Saran

Sabada diayakeun panalungtikan ngeunaan struktur jeung étnopédagogik dina novél barudak *Rasiah Kodeu Binér*, saran ditepikeun ka: guru basa Sunda, masarakat, jeung siswa.

Guru basa Sunda sangkan ngagunakeun novél *Rasiah Kodeu Binér* pikeun alternatif bahan pangajaran aprésiasi sastra lantaran ieu novél geus nyumponan sababaraha kritéria milih bahan ajar, sarta euyeub ku ajén moral kamanusaan anu luyu jeung karakteristik katut kapribadian siswa di sakola. **Masarakat** sangkan leuwih réa deui pangarang Sunda anu ngahasilkeun karya husus pikeun bacaeun barudak. **Siswa** sangkan miboga minat maca karya sastra anu ngagunakeun basa Sunda, sabab dina kanyataanana karya sastra Sunda loba jenisna, salahahiji anu bisa dipilih nya éta novél barudak.